

- e 1) 122,9; 913,4. 13. (salāvrikāṇām ~ etā);
— 2) 450,6. 1017,4.
-āni 2) 911,47 (sām aṇ- -ā 1) 494,5. 7.
yantu ~ nō); 921,15 -eṣu 2) 910,7 (bhīyam
dādhanās).

hṛdayā-vidh, a., das Herz [hṛdaya] *verwundend* [vidh].

-idhas [G.] upavaktā ~ cid 24,8 (Prāt. 554,7).

hṛdayā, a., dem Herzen [hṛdaya] *angehörig*, durch den Gen. *des Herzens* wiederzugeben.

-ayā [I. f.] ākūtyā 977,4.

hṛdi-spr̥ṣ, a., das Herz [hṛdi Loc. von hṛd, vgl. divi-spr̥ṣ], *berührend, erfreuend* [spr̥ṣ m. Loc. berühren].

-rk stōmas 16,7.

-r̥cam (yajñām) 306,1.

-r̥cas [G.] te (sōmasya) 851,2.

-r̥cas [N. p. m.] stōmās 873,7.

(hṛdya), **hṛdia**, a., 1) dem Herzen [hṛd] *theuer, herzlich geliebt, lieb*; 2) durch den Gen. *des Herzens* wiederzugeben.

-am 1) sūnūm 396,2.

-āt 1) samudrāt 354,5.

-ās [A. p. f. gegen Pada]

2) pratisthās 899,6
[Pada pratisthā hṛ-
dyā].

hṛd-roḡā, m., *Herzkrankheit* [rōga Krankheit].

-ām 50,11 neben harimānam.

hṛs [das ursprüngliche *ghṛs in ghṛsu, ghṛsvi, daneben auch *bhṛs in bhr̥stī; vgl. die treffliche Darstellung von Kuhn in Zeitschr. 372—387]. Aus dem Grundbegriffe „sich sträuben, emporstarren“, der auch im klassischen Sanskrit hervortritt, entwickelt sich der Begriff der Affekte, bei denen das Haar sich sträubt, nämlich einerseits des Schauers [lat. horreo], andererseits der Freude, letzteres im RV. 1) *sich freuen*; 2) *sich freuen an* [I.], so auch Intens.; 3) *sich freuen etwas zu thun* [D. des Inf.]; 4) Intens., *aufgeregt sein*; 5) Caus. und Intens., *erfreuen* [A.]; 6) Caus., *begeistern* [A.] zu [D.].

Mit úd 1) *sich freuen* zu [D. des Inf.]; 2) Caus. *erfreuen* [A.].

Stamm **hār̥sa**:

-ate 1) asya sēnā 808,

1.—2) yābhis (adbhis)

856,5 (sōmas), neben

mōdate.

-asva 3) dātave 639,29.

-asua 3) hāntave çātrūn

938,1.

hār̥sa:

-ase úd 1) dātavē u

317,9.

-ate 1) ā antār rōdasi

hitās 782,5 (sōmas).

— 3) somapithāya 51,

7 (tāva rādhās).

Stamm des Caus. **hār̥sāya** (betont nur 381,5):

-anti ud 2) mā 381,5

(uksānas).

-an 6) indram jētrāya

823,3 (ukthāni).

-a 5) agnīm 842,14. —

6) indram jētrāya 635,

13. — úd 2) āyudhā-

ni, sātvanām mānānsi

929,10.

-anta 6) (vas) krātve

dāksāya 333,2 (pitās

sōmās).

Stamm I. des Intens. **jarhṛs**:

-santa [Co. me.] 5) prasāham (indram) 458,4

(matsarāsas).

Stamm II. des Intens. **jāhṛs** [s. Part.].

Part. **hār̥sat**:

-atas [G.] 1) asya (agnēs) 127,6 neben hr̥ṣivatas.

hār̥samāna:

-as 1) pūrūs 334,3.

-āsas 1) nāras (marūtas) 910,1.

Part. des Intens. I. **jār̥hṛsāna**:

-as 2) āndhasā 52,2; hār̥asā 842,7. — 4) indras 537,4; 928,4.

Part. des Intens. II. **jār̥hṛsānā** (Prāt. 588):

-ēna 4) manyūnā 101,2.

Part. II. **hṛṣitā**:

-ām 1) tvā (indram) 103,7.

hṛṣivat, *freudevoll* [von hr̥s].

-atas [G.] asya (agnēs) -antas (ādityās) 222,1
127,6 neben hār̥sa- neben vanar̥śādas.
tas.

hēda, m., *Zorn* [von hīd], überall vom Zorne der Götter.

-as ayām mitrāsya vā -e vārūnasya 578,4.

runasya ... marūtām

~ ādbhutas 94,12.

(hēdana), n., *Erzürnung* [vom Caus. von hīd], enthalten in deva-hēdana.

hēdas, n., = hēda.

-as [N.] yād ... ~ de-

vānām 503,8.

-as [A.] te (vārūnasya)

24,14; deviam 114,4;

(marūtām) 171,1; de-

vāsya (vārūnasya) 297,

4; vārūnasya 600,2.

-ānsi devīā 489,10.

hetī, f., *Wurfswaffe*, etwa *Lanze* [von hi]; 2) *Anprall, Andrang*; 3) *Eile, schnelles Dahinjagen, Lauf*.

-is rud(a)rāsya 224,14;

469,7; vivāsvatas 676,

20; te (indrasya) 915,

12; pakṣīni 991,2. 3.

-im von as (werfen) ab-

hängig: 103,3; 121,

10; 264,17; 493,3;

503,9. — 2) jyāyās

516,14; te (agnēs) 968,

3.

-i [I.] 459,10 (Pada

falsch hetis).

-yās [Ab.] te (indrasya)

913,19.

-āyas asya (indrasya)

1019,2 (çatānikas);

3) mṛgānām 190,4.

-is [A. p.] ādevias (ge-

schrieben ādevīs) 670,

10.

hetū, m., *Ursache, Antrieb* [von hi]; 2) Gen.

-ōs *um Willen* mit Gen.

-ōs 2) akṣāsya ... ~ āpa jāyām arodham 860,2.

hetī, m., *Treiber des Rosses* [von hi].

-r̥bhis ātyās hiyānās ~ 725,6; hinvānās ~ yatās

.. vāji 776,29.

hētī, m., dass.

-āram rathitamam 708,7. -āras āçvam nā ~ 774,6.

hemān, n., *Eifer* [von hi], vgl. zend. zaeman

(und açu-hēman).

-ānā asyā preṣā ~ pūyāmānas (sōmas) 809,1.

hemantā, m., *Winter* [vgl. himā, himā, und in

Bezug auf den Anfang vasantā].

-ān 987,4 çatām ~ çatām u vasantān.

(hemyāvat), **hemiāvat**, a., BR. vermuthen

harmiāvat *im Stall gehalten, wohlgepflegt*.

-ān āçvas 298,8.